

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lasten mielenterveyspalveluiden ja lastensuojelun tilanteesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 651/2017 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä vahvistaakseen lasten perustason mielenterveyspalveluja terveystoimessa, perheneuvonnassa sekä oppilas- ja opiskelijahuollossa ja miten hallitus aikoo turvata lastensuojelun riittävät voimavarat?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus tähtää siihen, että asiakkaat saavat tarvittavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tarpeensa mukaisesti yhdenvertaisesti kaikkialla Suomessa. Lasten mielenterveyspalveluiden sekä lastensuojelun kehittämistä tehdään lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE). Muutosohjelma painottaa lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen palveluiden verkostoimista toimivaksi kokonaisuudeksi perhekeskustoimintamallin mukaisesti, hyvinvointia edistävien palveluiden vahvistamista varhaiskasvatuksessa, koulussa ja oppilaitoksissa sekä erityistason palveluiden asiakaslähtöistä integraatiota ja vaativinta erityisosaamista edellyttävien palveluiden varmistamista niitä tarvitseville lapsille, nuorille ja perheille.

LAPE muutosohjelman yhtenä tavoitteena on mielenterveyspalveluiden painopisteen siirtäminen raskaammista korjaavista palveluista varhaisessa vaiheessa toteutuvaan vaikuttavaan hoitoon. Perhekeskuksissa otetaan käyttöön vaikuttaviksi todettuja varhaisen tuen ja perustasolla toteutuvan hoidon menetelmiä. Lasten ja nuorten psykiatriset palvelut jalkautuvat perhekeskuksiin peruspalveluiden tueksi mahdollistaen lasten ja nuorten lievien ja keskivaikeiden mielenterveyshäiriöiden nykyistä varhaisemman ja vaikuttavan hoidon jo perustasolla. Pikaisesti ongelmien ja oireiden ilmaantumisen jälkeen käynnistytävä hoito auttaa nopeammin ja säästää sekä inhimillisiä kärsimyksiä että taloudellisia resursseja.

Parhaillaan valmistelussa olevalla mielenterveys- ja päihdelainsäädännön uudistuksella pyritään turvaamaan palvelunsaanti mielenterveyden häiriöissä yhdenvertaisin periaattein muiden asiakas- ja potilasryhmien kanssa. THL:ssä on käynnistymässä kaksivuotinen hanke kouluterveydenhuollon ja koululaisten muun perustason mielenterveystyön kehittämistä. Projektin tavoitteena on luoda ohjeistus siitä, minkälaisia ja miten mielenterveyspalveluita tarjotaan kouluterveydenhuollossa ja muissa peruskouluikäisten peruspalveluissa sekä opiskelun ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille. Hankkeessa edistetään vaikuttavien menetelmien ja hyvin toimivien alueellisten yhteistyömallien käyttöä. Hankkeessa hyödynnetään vuosina 2014-2016 toteutetun opiskeluterveydenhuollon mielenterveyshankkeen tuloksia ja osaamista.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 651/2017 vp

Lastensuojelun sosiaalityön kuormittunut tilanne on tunnistettu. Vuoden 2018 aikana ylisosiaalineuvos Aulikki Kananoja laatii osana LAPE muutosohjelmaa ehdotuksen lastensuojelun laadun varmistamiseksi yksilö- ja perhekohtaisen lastensuojelun siirtyessä kunnilta maakuntien järjestämisvastuulle vuonna 2020. Kananoja arvioi lastensuojelun henkilöstön riittävyyttä sekä etsii ratkaisuja lastensuojelutyön kuormittavuuteen ja työntekijöiden vaihtuvuuteen. Nopeita, ensivaiheen ehdotuksia on odotettavissa jo helmikuun lopussa.

LAPE-kärkihankkeessa on selvitetty myös rajapintojen (yhdyspintojen) merkitystä tulevassa sote-uudistuksessa. Vastikään laaditussa selvityksessä (STM:n raportteja ja muistioita 8/2018) todetaan, että sote-uudistuksessa syntyy uusia rajapintoja, jotka eivät sinällään paranna tai heikennä kansalaisille syntyvän julkisen palvelun lisäarvoa, mutta ne on syytä tunnistaa. Jotta lapset ja perheet voivat saada tarpeensa mukaisia palveluita lapsi- ja perhekeskuksista, kuntien ja maakuntien on tehtävä yhteistyötä rajapintojen ylittämiseksi. On tärkeää että kunnissa tehdään ennalta laaja-alaista mielenterveyden häiriöiden ennalta ehkäisevää toimintaa, tukien perheitä arjessa. Päiväkodit ja koulut ovat tärkeitä perheiden arjen tukijoita.

Helsingissä 21.2.2018

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko